

Віктор Б. Кривіцький

ВПЛИВ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Стаття присвячена комплексному дослідженню впливу митної політики на конкурентоспроможність національної економіки в умовах структурної трансформації світової торгівлі, зростання геоекономічної нестабільності та посилення інтеграційних процесів. Зазначено, що в сучасних умовах митна політика виходить за межі традиційного інструменту тарифного регулювання та дедалі більше визначає здатність держави забезпечувати стійкість економічної системи, підтримувати національного виробника, стимулювати експортний потенціал і формувати сприятливе середовище для міжнародної економічної взаємодії. У дослідженні обґрунтовано, що ефективність митної політики безпосередньо впливає на рівень трансакційних витрат суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, швидкість руху товарів через кордон, інвестиційну привабливість держави та конкурентні позиції національних виробників на міжнародних ринках. Встановлено, що надмірна регуляторна складність, фрагментарність процедур, недостатній рівень цифровізації митних процесів та низька прогнозованість митного адміністрування формують додаткові бар'єри для економічного розвитку та послаблюють інтеграцію країни у глобальні ланцюги створення вартості. Акцентовано увагу на аналізі сучасних трансформацій митної політики під впливом цифровізації міжнародної торгівлі, автоматизації митного контролю та впровадження ризик-орієнтованих моделей адміністрування. Доведено, що конкурентоспроможність національної економіки дедалі більше залежить не лише від рівня митних ставок, а від інституційної спроможності митної системи забезпечувати прозорість, швидкість, передбачуваність та технологічність процедур. У статті акцентовано, що модернізація митної політики повинна базуватися на поєднанні фіскальної ефективності, безпекових функцій та сервісної орієнтації держави щодо бізнесу. У роботі проаналізовано європейський досвід реформування митних систем та визначено ключові напрями адаптації митної політики України до стандартів Європейського Союзу. Розглянуто питання також про необхідність розвитку електронних митних сервісів, інтегрованих інформаційних платформ, післямитного аудиту та механізмів інтелектуального управління митними ризиками. Визначено, що формування сучасної митної політики має розглядатися як складова стратегії економічної безпеки та післявоєнного відновлення держави.

Ключові слова: митна політика, конкурентоспроможність, національна економіка, цифрова економіка, фінансова політика, фінансова система.